

Sovětská ZP ve 30. letech

Nedobrovolná změna aliance

Posilování základny socialismu v SSSR

Stalin naplánoval ve světové revoluci taktickou přestávku s cílem získat čas pro posílení SSSR.

Program masivní industrializace – tři zdroje:

1. obilí uloupení rolníkům v rámci kolektivizace,
2. dřevo a zlato těžené Zeky
3. vývoz kulturního bohatství na Západ, zejména uloupeného církvi.

Nešlo o první vlnu industrializace na území SSSR!!!

První pětiletka (1928-1932) – byla zaměřena na **těžký průmysl a ačkoliv cílů nebylo dosaženo, výroba vzrostla díky přírodním zdrojům**

Druhá pětiletka (1933-1937) – postavená na úspěchu první pětiletky, těžký průmysl byl stále a prvním místě, také těžba, doprava, moskevské metro a zemědělství (těžký průmysl zde přispěl traktory)

Třetí pětiletka začala roku 1938, ale byla přerušena druhou světovou válkou. Mírné navýšení zdrojů do lehkého průmyslu, ovšem prioritou je výroba zbraní!

Důraz na rozvoj Sibíře a Uralu.

Růst zbrojního průmyslu SSSR

Všechny pětiletky byly orientovány zejména na rozvoj zbrojního průmyslu!!

Zapadní technologie

Třetí pětiletka – masivní nárůst produkce zbraní

Výroba tanků vzrostla mezi rokem 1928 – 1940 17,6x z 170 na 2986, vojenských letadel 12x z 899 na 10758, elektřiny 5x, uhlí 4,6xropy 2,7x, bavlněných látek 1,3 a produkce potravin se snížila na 0,9násobek roku 1928.

Populace ale vzrostla o 27% - méně jídla než v chudém roce 1928, nemluvě o bohatém roce 1913.

Stalinův slogan „žijeme lépe, žijeme radostněji“.

Mezi lety 1928-1940 vzrostly výdaje na obranu 26,6x, vládní výdaje 4,17, investice 3x a spotřeba domácností 1,22x.

Hrubý národní produkt (v případě SSSR takřka totožný s HDP) vzrostl 1,97x – bezprecedentní militarizace.

To vše začalo pět let před nástupem Hitlera k moci. Co to znamená?

Sovětská zahraniční politika ve 30. letech

SSSR se od roku 1929 velmi intenzivně připravoval na válku!

X

SSSR se ve 30. letech obecně snaží o zapojení do tehdejšího systému mezinárodních vztahů na pozadí hesel o kolektivní bezpečnosti a odzbrojení.

Na konferenci o odzbrojení z roku 1932 předložil návrh na všeobecné a úplné odzbrojení.

Od poloviny 30. let se SSSR sblíží s Francií i ČSR.

Vstup SSSR do SN 18. září 1934.

V květnu 1935 byly podepsány spojenecké smlouvy s Francií a ČSR. SSSR se od roku 1936 angažoval ve španělské občanské válce a podporoval tamní krajní levici.

To ale nebránilo pokračování tajné sovětsko-německé vojenské spolupráce, kdy německá armáda využívala sovětských výcvikových zařízení.

I v době občanské války ve Španělsku – nevíme??

SSSR a vztah k Hitlerovi

Vztah Stalina k nacionálním-socialistům – téma, kterému je věnováno málo pozornosti.

Roku 1927 Stalin předvídá příchod fašistu k moci v Německu a pokládá podobný vývoj za žádoucí.

„Právě skutečnost, že kapitalistické vlády se fašizují, právě to vede k zostření vnitropolitické situace v kapitalistických zemích a k revolučním vystoupením dělníku.“ (Projev na společném plénu UV zův dne 1. srpna 1927.

Roli Stalina pochopil **Lev Trocký** – 1938 - *„Stalin definitivně rozvázal ruce Hitlerovi, stejné tak jeho protivníkům, a dohnal tak Evropu k válce.“* *„Jen at se chopí moci, at se dukladne kompromitují. Pak přijdeme na radu my...“*

Další jeho proroctví, vyslovené dne 21. července 1939. *„SSSR se posune ve vsí své velikosti k hranicím Německa právě ve chvíli, kdy bude třetí říše zatažena do boje za nové rozdělení světa.“*

Trocký jako první na světě prohlédl Stalinovu hru, kterou nechápali ani představitelé Západu, ba zpočátku dokonce ani Hitler.

SSSR a občanská válka ve Španělsku

Ve Španělsku v únoru 1936 těsně ve volbách zvítězila Lidová fronta socialistů, anarchistů a komunistů.

17. 7. 1936 státní převrat koloniálních sil v Maroku – generál Franco. Aliance pravicových liberálů, katolíků, monarchistů a stoupců vojenské diktatury. Za Franka se postavila velká část obyvatelstva, možná i většina.

Občanská válka.

Na straně levice stojí SSSR a tajně Francie, Franko získal podporu v Německu a Itálii.

Kominternu formuje interbrigády pod heslem boje proti fašismu – 35 000 lidí

Za zbraně platí Španělé zlatem – celkem jej SSSR odvezl na 600 tun.

Do občanské války zasahuje jednak **Německo a Itálie**, kteří podporují **Franka a SSSR**, který podporuje levici.

150 000 vojáků z Itálie a tisíce specialistů z Německa

VB prosadila na Západě politiku nevměšování a neintervence – interbrigády a vojenský materiál se SSSR (650 letadel, 350 tanků, 1120 děl, 20 000 kulometů)

Stalin se snaží zajistit hegemonii komunistům. NKVD a GRU rozpoutává teror proti ostatním levicovým silám a vybudoval si paralelní struktury nezávislé na španělské vládě – prozření části levičáků – George Orwell.

Celkem přišlo o život na 1 mil lidí.

Jak a kde rozpoutat evropskou válku, která by byla porodní bábou revoluce?

SSSR a Dálný východ

1931 – bolševický režim byl prosazen v Mongolsku – kolektivizace. Mongolsko se stalo prvním satelitem SSSR.

1936 – Japonsko se připojilo k Paktu proti Kominterně – Osa Berlín – Řím – Tokio – protisovětsky orientovaný spolek.

1937 – Japonsko zahajuje otevřenou válku v Číně. SSSR podporoval jak Mao-ce-tunga, tak Čankhajška. Obě čínské síly uzavírají alianci, která vydržela až do roku 1945.

Od listopadu 1937 do 1941 SSSR dodal 1 300 letadel, 1600 děl, 14 000 kulomet a 5 000 poradců. **Strategický cíl – vázat Japonsko v Číně.**

Konflikty u jezera Cha-san roku 1938 a zejména sovětsko-japonská válka v srpnu roku 1939 v Mongolsku, kolem řeky Chalchin-gol.

Mandžusko bylo loutkovým státním útvarům Japonského císařství.

Mongolsko a Tuvinská lidová republika byly zase loutkovými státy Sovětů.

Hranice mezi Mongolskem a Mandžukuem nebyly tehdy smluvně garantovány, vznikalo velké množství pohraničních sporů.

Bitva u řeky Chalchyn Golu proběhla ve dnech 11. května - 16. září 1939.

Méně početná (57 000 mužů), ale pohyblivější, mechanizovaná a mnohem lépe vyzbrojená a zásobovaná sovětská armáda pod vedením Žukova zde porazila statisticky početnější, lépe vycvičené, ale víceméně statické japonské síly (75 000 mužů), ve finále klasickým manévrem v podobě dvojitého obklíčení.

19. srpna 1939 – SSSR se rozhodl řešit spor mohutným úderem (byly k dispozici i jiné varianty, např. strategická obrana).

Stejný den se také rozhodl podepsat pakt Molotov-Ribbentrop! ??

Motivace k jižní cesty expanze v roce 1941.

SSSR a mezinárodní vztahy koncem 30. let

Přes vstup SSSR do SN – obavy na Západě ze SSSR. Milióny emigrantů, kdo chtěl věděl o zločinech bolševiků.

Hitler – nemá tehdy na svědomí zločiny srovnatelné se Stalinem. (Křišťálová noc až 9-10.11.1938)

Západní cíl – za každou cenu se vyvarovat opakování Velké války, nedat Stalinovi šanci šířit revoluci, v ideálním případě nechat Stalina a Hitlera at' se servou mezi sebou.

V zimě 1936-1937 se Stalin pokouší o dohodu s Hitlerem.

Hitler tehdy odmítá – podvratná činnost Kominterny, sovětsko-francouzská dohoda 1935, nicméně otázka znovu posouzení celé věci v budoucnosti byla nechána otevřená.

V období Mnichovské krize SSSR vystupuje na obranu ČSR. **Nevíme, co Stalin skutečně chtěl.**

Rumunsko nebyly ochotné povolit průchod sovětských vojsk. I jednorázový průchod ale narážel na potřebu zásobování armády ve válce.

Stalin i pokud chtěl válku v Evropě, která by pomohla šíření komunismu si musel být vědom, že by sovětská akce proti Polsku se záminkou pomoci ČSR mohla přerůst ve válku proti bolševizmu.

Proto se SSSR snaží vyjasnit si postoj Rumunska k případnému průchodu vojsk. Neformálně mělo Rum. souhlasit s transferem 100 000 vojáků – memoáry, dokumenty chybí.

Stalin: válku nevyhrává ten, kdo do ní vstoupí jako první, ale to kdo do ní vstoupí jako poslední.

Už roku 1927 hájil tezi, že SSSR musí vyčkat n okamžik, kdy se kapitalisté servou mezi sebou.

Výstavba RA – počátky ve 30. letech

SSSR - kapacity koncem 30. let bojovat ve velké válce!!!

Program pětiletek.

SSSR nakupuje licence všude ve světě – sovětská výzbroj je konstrukčně veskrze moderní, problémy s kvalitou při velkosériové výrobě. Kvalita byla nakonec dosažena.

Hlavním dodavatelem technologických celků byly západní země a zejména USA.

Květen 1929 – program vyzbrojování na první pětiletku – 3500 tanků. Komise obrany v roce 1932 schválila program na výrobu 10 000 tanků.

Sovětská vojenská elita nespokojena – Tuchačevskij požadoval 50 000 a později 100 000 tanků.

Realita byla skromnější, nicméně stále impozantní – 1929 – 1932 vyrobeno 4000 tanků. Prostor pro formování mechanizovaných sborů – první na světě.

Buduje se moderní sovětské letectvo – v roce 1938 mělo téměř 10 000 strojů. Za pozemními silami relativně zaostává námořnictvo.

Počátky tohoto programu leží před nástupem Hitlera k moci – nemohlo jít o reakci.

Rozpracovává se teorie hluboké operace – Triandafilov, Tuchačevskij a Chalepskij – „blesková válka“.

Výstavba RA – počátky ve 30. letech - problémy

V první polovině 30. let získala RA bezprecedentní množství nové bojové techniky – problémy.

1. v jakém operačním rámci ji použít (teorie hluboké operace – připravena dříve než mechanizace!) a 2. kdo ji bude ovládat?

Kádry pro armádu byl problém – ještě v roce 1927 bylo 40% branců funkčně negramotných.

Služba v armádě – sociální výtah – snaha o odstranění funkční negramotnosti.

Chybí kvalitní poddůstojnický sbor!!!

Vzdělaní lidé nechtějí v polovině 30. let do armády – nižší platy než v průmyslu – 1935 – zvýšení platů.

V armádě probíhá spor mezi tradicionalisty a modernisty – vliv animozity z občanské války.

V podmínkách SSSR je tento spor doplněn špiclováním a extrémním důrazem na politickou loajalitu – ne jenom k režimu ale k osobě Stalina.

Mezi armádní elitu v polovině 30. let patřil Vorošilov, Tuchačevskij, Jegorov, Bud'onnij a Bjuchler.

Výstavba RA – konec 30 let

Problém „velkého teroru“

Červen 1937 – proces s Tuchačevským, Korkem, Jakirem a Uborevičem – obvinění ze zrady a spolupráce s Německem a Japonskem.

Stalin na zasedání se 116 nejvyšším armádními činiteli zdůrazňoval nezpochybnitelnost obvinění.

Až do nedávné minulosti se mělo za to, že represe velmi výrazně ovlivnily kvalitu důstojnického sbor – **tvrdí se, že se čistky dotkly té nejlepší části důstojnického sboru.**

Přišly v době velkého nárůstu početních stavů – málo důstojníků i bez čistek – proto problém.

Teror probíhá dle směrných čísel, o kterých bylo možno jednat na ÚV.

Celkem bylo za léta 1937 – 1939 z armády, letectva a námořnictva propuštěno **34 301 důstojníků, z toho 24 190 z politických motivů (patří sem i špatná národnost – Němci, Poláci atd. – 7 000)**

Zpět do armády bylo v letech 1937 a 1938 po přezkoumání **vzato cirka 10 000 důstojníků.**

Z politických důvodů bylo k trestu smrti odsouzeno maximálně několik tisíc důstojníků – odhady se liší – ne každý propuštěný byl popraven – většina budovala socialismus v gulagu.

Velká část propuštěných se potom vrátila v letech 1940 – 1941.

Důstojnický sbor RA činil v těchto letech kolem 200 000 důstojníků a rychle rostl, tak jak rostla armáda.

Motivace teroru je problém

1. zabavení se neloajálních elementů 2. zavedení elementárního pořádku v předvečer války a 3. dezinformace německé rozvědky.

Sovětské válečné přípravy koncem 30. let I.

Sovětská armáda se stala v průběhu 30. let nejsilnější armádou světa. Proč?

Důvodem dle II. mobilizačně-organizační správy bylo, že „naše strana bude stále aktivněji plnit svoji roli mezinárodního motoru proletářské revoluce, ponoukajícího proletáře všech zemí k uchvácení moci“.

Direktiva politické správy Rudé armády "O politické výchově rudoarmějců a nižších velitelů RA pro letní období 1941:

"Spravedlivé a nespravedlivé války jsou mnohdy interpretovány tímto způsobem: když nějaká země jako první napadne jinou zemi a vede útočnou válku, je to válka nespravedlivá, a naopak, když je nějaká země přepadena a pouze se brání, je taková válka jistě považována za spravedlivou. Z toho je možno vyvodit závěr, že Rudá armáda jistě bude vést pouze válku obrannou, přičemž se ale zapomíná na pravdu, že každá válka, kterou Sovětský svaz povede, bude válkou spravedlivou.,,

<http://www.fronta.cz/zukovuv-plan-preventivniho-uderu-z-kvetna-1941>

V roce 1935 Wehrmacht plánoval postavit 36 divizí a 550 000 vojáků, tak SSSR měl 119 divizí a 1 mil. vojáků.

V roce 1937 mohl SSSR postavit na Západě 140 divizí a 10 000 tanků proti 61 divizí a 2000 tankům Německa a 36 divizím a 350 tankům Polska.

Otázka kvality je otevřená?

Závody ve zbrojení vedly k hospodářské izolaci SSSR a posilování autarkie.

V roce 1913 se Rusko podílelo 4% na světovém obchodě, v roce 1938 to bylo jenom 1,1%.

Rozvoj letectví a dalších oblastí vědy spojených s vojenstvím – dálkoví letci Čkalov, Gromov.

Mohutná propagandistická kampaň – desítky filmů opěvujících budoucí válku!

Sovětské válečné přípravy koncem 30. let II.

	1930	1932	1934	1936	1939	Nárůst v % k 1930
Děla	952	2574	4123	5235	16459	1629
Děl. munice	790	1224	1504	5200	18099	2191
Letecké bomby (tis)	14	147	369	600	2834	20142
Kulometry	9600	45000	29200	31100	96433	904
Tanky	170	3038	3565	4804	29860	1656
Letadla	899	1734	3109	2688	10758	1096

Zubov 2014: 605

Sovětská zahraniční politika v předvečer 2. světové války I.

Od jara 1939 se postoj SSSR k Německu začíná proměňovat. **Kdy se Stalin rozhodl k podpisu paktu s Hitlerem jistě nevíme.**

Porušení Mnichovské dohody 15.3.1939 reagoval SSSR takto: „*Pane velvyslanče, mám tu čest potvrdit příjem Vaší nóty ze 16. a nóty ze 17. t.m., které oznamují sovětské vládě připojení českých zemí k Německé říši a ustavení německého protektorátu nad tímto územím. Sovětská vláda nepovažuje za možné přejítí uvedené nóty mlčením a tím vyvolat nesprávný dojem o svém jakoby lhostejném postoji k československým událostem a sbledává nutným v odpovědi na uvedené nóty vyjádřit svůj skutečný postoj k upomenutým událostem. ... 2. Sovětské vládě není známa ústava jakéhokoli státu, která by opravňovala hlavu státu bez souhlasu svého lidu zrušit jeho samostatnou státní existenci. Těžko připustit, že by kterýkoli národ dobrovolně souhlasil se zrušením své samostatnosti a s připojením k jinému státu... Československý prezident p. Hácha při podpisu berlínského aktu z 15. t.m. k tomu neměl žádné zplnomocnění svého národa a jednal v zjevném protikladu paragrafu 64 a 65 československé ústavy a vůli svého lidu. V důsledku uvedeného nelze tento akt považovat za platný. ... 4. Protože nejde o žádný projev vůle českého národa, je nutno okupaci českých zemí německými vojsky a následné akce německé vlády považovat za svévolné, násilné a agresivní. 5. Výše uvedené body se bezvýhradně vztahují i na změnu statutu Slovenska ve smyslu jeho podřízení Německé říši, které nebylo podloženo žádným projevem vůle slovenského národa. ... 7. S ohledem na tyto důvody nemůže sovětská vláda připojení českých zemí k Německé říši stejně jako Slovenska v té či jiné formě uznat za právoplatné a odpovídající všeobecně platným normám mezinárodního práva a spravedlnosti na principu sebeurčení národů.“*

Fakticky SSSR vzal v potaz novou realitu a změnil velvyslanectví v Praze na generální konzulát.

SSSR se stará o již zaplacené zbrojní dodávky ze Škodovky a Němci proti jejich realizaci nic nenamítají.

Byl to bod, kdy Stalin začal uvažovat o obratu ve vztahu k Německu? Nevíme.

Diplomacie v předvečer 2. světové války

První obětí Hitlera bylo Československo (29. 9. 1938 – N, I, Fr., VB) – víra v usmiřování agresora.

V období mnichovské krize SSSR vystupuje na obranu ČSR, jakou hru hrál, dodnes nevíme. Sovětská historiografie hovoří o mírumilovných pohnutkách SSSR.

Kompletní archivní prameny ale zveřejněny nebyly a Rusko se k tomu ani nechystá.

SSSR nebyl pozván do Mnichova v roce 1938, což na straně jedné nesl nelibě - uvolnil si tím ruce k dalšímu postupu.

V SSSR jedná v roce 1939, v létě britská a francouzská delegace o vzájemné spolupráci proti Německu. Jednání selhala. Obě strany obviňují tu druhou.

Velká Británie a Francie nechtěla původně (duben 39) zformovat vojenskou alianci proti Německu. V květnu ale mění stanovisko a souhlasí.

Jednání diplomatů a vojáků se protahovala. Je dodnes nejisté, co jednáním s VB a F Stalin vlastně sledoval.

V květnu 1939 Stalin mění Litvinova a Molotova a obrací kormidlo sovětské zah. politiky směrem k dohodě s Hitlerem.

Pakt Molotov - Ribbentrop

SSSR uzavřel pakt s Hitlerem 23. srpna 1939.

Článek I.

Obě výše uvedené smluvní strany se zavazují zdržet se jakéhokoli skutku násilí, jakékoli útočné činnosti a jakéhokoli napadení vůči druhé straně, ať už samostatně nebo ve spojení s jinými mocnostmi. (tento článek není problémem)

Článek II.

Pokud by se stala jedna z výše uvedených smluvních stran předmětem válečné činnosti třetí strany, druhá výše uvedená smluvní strana nebude této třetí straně žádným způsobem poskytovat podporu.

Článek III.

Vlády obou výše uvedených smluvních stran budou v budoucnu udržovat neustálý vzájemný kontakt za účelem konzultací, při kterých si budou vyměňovat informace o problémech týkajících se jejich společných zájmů.

Článek IV.

Pokud by mezi výše uvedenými smluvními stranami vyvstaly rozepře či konflikt, nebudou se výše uvedené strany účastnit jakéhokoli seskupení mocností, které je přímo či nepřímo zaměřeno proti druhé straně.

Článek V.

Pokud by mezi výše uvedenými smluvními stranami vyvstaly rozepře či konflikt jakéhokoli druhu, obě strany budou tyto rozepře či konflikt výlučně přátelskou výměnou názorů nebo, bude-li to nezbytné, ustavením smírčí komise.

Článek VI.

Tato smlouva je uzavřena na následujících deset let, s podmínkou, že pokud ji jedna z výše uvedených smluvních stran nevypraví jeden rok před vypršením tohoto období, platnost této smlouvy bude automaticky prodloužena na dalších pět let.

Tajná doložka paktu

Smlouva není sama o sobě problémem, problematický je tajný dodatek.

Článek I.
V případě územního a politického přeskupování v oblasti baltských států (Finsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva), bude hranici mezi sférami vlivu SSSR a Německem představovat severní hranice Litvy. Na základě toho jsou zájmy Litvy ve vilniuské oblasti uznávány oběma stranami.

Článek II.
V případě územního a politického přeskupování oblastí náležejících polskému státu budou sféry vlivu Německa a SSSR ohraničeny přibližně linií řek Narev, Vistula a San. Otázka, zda je v zájmu obou stran udržení nezávislého polského státu a jak by takový stát měl být ohraničen, může být s konečnou platností vyřešena pouze během dalšího politického vývoje. V každém případě tuto otázku obě vlády vyřeší prostřednictvím přátelské dohody.

Článek III.
Pokud se týče jihovýchodní Evropy, je sovětskou stranou věnována pozornost jejím zájmům v Bessarabii. Německá strana prohlašuje svou naprostou nezúčastněnost v těchto oblastech.

Článek IV.
Tento protokol bude oběma stranami schválen jako přísně tajný.

Moskva, 23. srpna 1939

Za vládu Německé říše

v. Ribbentrop

Zplnomocněnec vlády SSSR

V. Molotov

Fr. a VB reagovala 25. srpna 1939 poskytnutím bezpečnostních garancí Polsku.

Mapa 1: Sféry vlivu podle dodatku

- SSSR
- Německo
- Sovětská sféra vlivu
- Německá sféra vlivu
- Ostatní státy

Mapa 2: Skutečné územní změny

- Anektováno SSSR
- Anektováno Německem
- Okupováno Německem

Motivace Stalina k dohodě s Hitlerem

Motivaci SSSR osvětluje tehdejší sovětský vůdce Stalin ve svém tajném projevu z 19. srpna 1939 takto:

„Zkušenost posledních dvaceti let ukazuje, že v dobách míru komunistické hnutí na Západě nemůže získat dostatečnou sílu, aby se chopilo moci. Diktatura komunistické strany je možná pouze jakožto výsledek velké války. (...) Takže musíme zajistit, aby Německo zůstalo vtaženo do války tak dlouho, jak to jen půjde. (...) Je v zájmu SSSR – vlasti všech pracujících – aby mezi reichem a francouzsko-britským kapitalistickým blokem propukla válka. Musíme učinit vše, co budeme moci v zájmu maximálního prodloužení války za účelem vyčerpání obou stran.“
(Crozier 2004: 447 – 449).

„... se Hitler měl stát ledoborcem revoluce, který rozboří starý řád v Evropě a vyvolá politickou polarizaci (konsolidaci) antifašistických sil pod vedením přátel, čímž měl zabezpečit Rudé armádě úspěšnou úmluvu osvoboditelů evropského kontinentu od nacismu a zároveň i od okovů kapitalismu.“
(Bukovský 2014: 394).

Ekonomická spolupráce Stalina s Hitlerem

28. září 1939 - „Německo-sovětská smlouva o přátelství, spolupráci a vymezení demarkační linie“.

Na tomto mezinárodně-smluvním základě SSSR až do 22. června 1941 s Třetí říší aktivně spolupracoval a zejména ji hospodářsky podporoval v její vojenské kampani proti Západu v letech 1940-1941

Ekonomická spolupráce mezi SSSR a Německem se rozvíjela na základě obchodní smlouvy z 11. února 1940, která navázala na obchodní smlouvu z 19. září 1939.

Německo – prolomení námořní blokády VB, důležité pro tažení na západě.

Do napadení SSSR Stalin dodal Hitlerovi 1,5 mil tun ropy, 1,5 mil tun obilí, desetitisíce tun kaučuku, stavebního dřeva, fosfátů (výbušniny), železné rudy, barevných kovů (chrom, mangan a platina)

SSSR odebíral stroje a technologické celky (většinou zbrojní) a menší množství zbraní.

V době napadení SSSR bylo Německo u SSSR zadlužené.

Sovětsko-finská válka 1939/40

SSSR 30. 11. 1939 přepadá Finsko.

Zimní válka, konflikt trvající 105 dní, zúčastnilo se na 2 miliony finských a sovětských vojáků.

Požadavky SSSR na revizi hranic – Karelská šíje, ostrovy ve Finském zálivu – **zbavení Finska možnosti budoucí obrany!**

Vyměnit cenná území za pustinu + umožnit zřídit základnu na poloostrově Hanko – **přímá hrozba Helsinkám.**

Otto Ville Kuusinen – 2. 12. 1939 – Lidové Finsko.

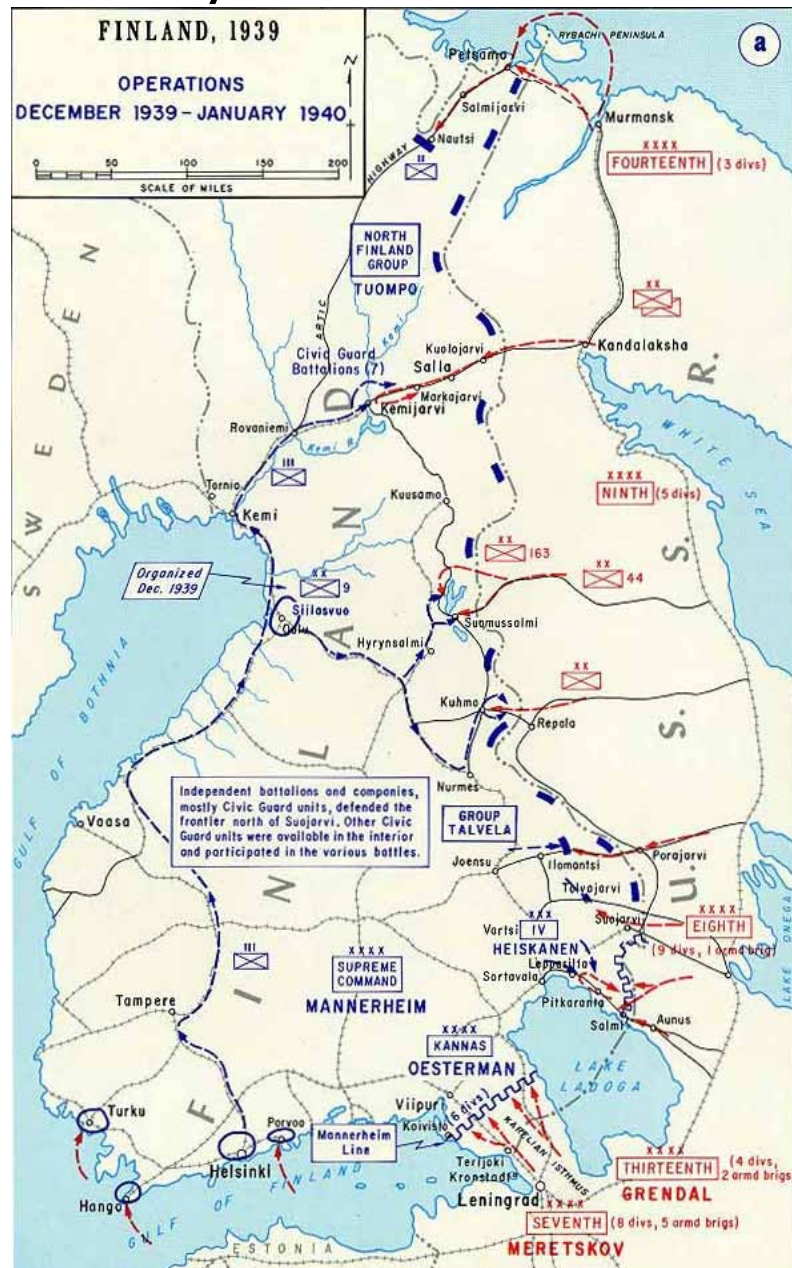
1940 - SSSR byl vyloučen ze SN.

Sympatie Finsku na Západě.

Po tvrdých bojích a jednáních válka skončila 13. března 1940.

Finsko mělo 25 000 mrtvých a 55 000 raněných. SSSR ztratil 100 000 – 1 000 000 vojáků (Chruščov).

Transfer 450 000 Finů z dobytých území, SSSR prosadil svoje požadavky.

Literatura

Crozier, B. (2004): Vzestup a pád sovětské říše. Praha

John, M.: Zář 1938. Role a postoje spojenců ČSR. Olomouc 2000.

Jonson, P (1991): Dějiny 20. století. Praha 1991.

Litera, B. (2009): Historie Rudé armády 1917 – 1941.

Nálevka, V.: Světová politika ve 20. století. Svazek I. Praha 2000.

Roberts, J. M.: Dvacáté století. Dějiny světa od roku 1901 do současnosti. Praha 2004.

Literatura citovaná v přednášce.

Zubov, A. (ed.) (2014): Dějiny Ruska 20. století - díl 1. Praha.

Zubov, A. (ed.) (2015): Dějiny Ruska 20. století – díl 2. Praha.